

Undervisningsbeskrivelse

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Termin	Maj-juni 2026
Institution	Herning HF & VUC
Uddannelse	Toårig hf
Fag og niveau	Psykologi B
Lærer(e)	MBO JWS
Hold	25PsB24

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb i faget

Forløb 1	Introduktion - MBO
Forløb 2	Kærlighed - MBO
Forløb 3	Hvem er morderen? - MBO
Forløb 4	Feltundersøgelse - MBO
Forløb 5	Højhastighedssamfund og diagnosekultur - JWS
Forløb 6	Den gode præstation - JWS
Forløb 7	Radikalisering og ekstremisme - JWS
Forløb 8	Eksamenstræning - JWS

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

Nb! Et skema for hvert forløb

Forløb 1	Introduktion
Forløbets indhold og fokus	<p>Formålet med disse to undervisningsgange har været at give eleverne en indføring i psykologifaget på B-niveau. Herunder indhold i faget samt metoder og kritisk vurdering i psykologi.</p> <p>Centrale begreber: Kvantitativ, kvalitativ, validitet, reliabilitet, deltagerudvælgelse, repræsentativ, forstyrrende faktorer, interview, spørgeskema, observation, eksperiment, analyse</p>
Faglige mål	<ul style="list-style-type: none"> - redegøre for og kritisk forholde sig til psykologisk viden i form af psykologiske teorier, begreber og undersøgelser og kunne forstå dem i en historisk-kulturel kontekst - formulere konkrete psykologifaglige problemstillinger i aktuelt stof samt udvælge og anvende relevant psykologisk viden fra forskellige kilder, herunder digitale medier, til at undersøge disse problemstillinger og kunne forholde sig kritisk til den anvendte viden på et fagligt grundlag - redegøre for og kritisk forholde sig til fagets forskningsmetoder, herunder kunne diskutere etiske problemstillinger i psykologisk forskning, samt kunne skelne mellem hverdagspsykologi og videnskabelig baseret psykologisk viden
Kernestof	<p><i>Psykologiske metode</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - undersøgelsesmetoder, herunder eksperiment, observation, interview og spørgeskemaundersøgelse samt simpel analyse af data.
Anvendt materiale.	<p>Banankageopskrift</p> <p>Riisager. M. (2025). <i>Psykb.</i> Frydenlund. https://psykb.ibog.frydenlund.dk</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2.1 Psykologifagets indhold: begreber, modeller, teorier og undersøgelser - 2.1.1 Om design, databehandling og typer af data - 2.4 Om kritiske vurderinger af psykologiske undersøgelser – validitet, reliabilitet og forstyrrende faktorer - 2.4.1 Validitet - 2.4.2 Deltagerudvælgelse - 2.4.3 Reliabilitet - 2.4.4 Forstyrrende faktorer <p>Omfang: 2 moduler af 90 minutter = 3 timer</p>

	Sider: ca. 10
Arbejdsformer	Skriveøvelse om kritisk tænkning om undersøgelser, vendespil, læreroplæg om metoder, nærhedsøvelsen

Forløb 2	Kærlighed
Forløbets indhold og fokus	<p>Romantisk kærlighed er noget af det bedste, man kan opleve. Men det kan også være svært. Dette forløb giver bud på, hvorfor vi forelsker os, hvilken betydning tilknytning i barndommen har for valg af partner og for tilknytningen i voksenlivet, hvorfor vi bliver tiltrukket af en partner og hvordan man vælger den rigtige partner. I forløbet undersøges også kulturelle forskelle samt kønsforskelle. Der arbejdes med psykologiske begreber, teorier og undersøgelser, der omhandler begreber som: <i>tilknytning, partnervalg og evolution.</i></p> <p>Centrale begreber: Tilknytning, Ainsworths fire tilknytningstyper, Sikker/Tryk tilknytningstype, utryg-undgående tilknytningstype, utryg-ængstelig/nervøs tilknytningstype, utryg-desorganiseret tilknytningstype, Fremmedsituationstesten, Kærlighedens tre komponenter: Intimitet, passion, forpligtelse. Kærlighedens syv former: Fuldbyrdet kærlighed, Venskabelig kærlighed, Affære, Tom kærlighed, Romantisk kærlighed, Kammeratlig kærlighed, Besættelse/overfladisk kærlighed. Jalousi, Misundelse, Reaktioner på jalousi (Sharpsteen og Kirkpatrick's undersøgelse), Kønsforskelle i jalousi, herunder en evolutionær forklaring og undersøgelse af Bendixsen m.fl., Tværkulturelle studier af kærlighed, Tiltrækning, Evolutionspsykologi og nedarvede adfærdsmønstre, Duftpræferencer og valg af partner, Parringsstrategier (forskelle på mænd og kvinder i partnervalg og synet på uforpligtende sex), Intraseksuel selektion og interseksuel selektion, Forældreinvesteringsteorien, Kritik af evolutionsteorien: Social rolleteori. Femfaktormodellen (The big five): Ekstroversion, Neuroticisme, Åbenhed, Samvittighedsfuldhed, Venlighed, Personlighedens betydning for valg af partner. Lystnetværket/ lyst- og begær fasen, Attraktionsnetværket/ tiltrækningsfasen, Tilknytningsnetværket/ etableringsfasen, Dopamin og oxytocin, Spejlneuroner, Spejlneuroner og evnen til social forståelse og empati, herunder forsøg om smerte-relateret empati hos 16 kærestepar.</p>
Faglige mål	<ul style="list-style-type: none"> – demonstrere indgående kendskab til fagets stofområder, primært i forhold til det normalt fungerende menneske – redegøre for og kritisk forholde sig til psykologisk viden i form af psykologiske teorier, begreber og undersøgelser og kunne forstå dem i en historisk-kulturel kontekst – formulere konkrete psykologifaglige problemstillinger i aktuelt stof samt udvælge og anvende relevant psykologisk viden fra forskellige kilder, herunder digitale medier, til at undersøge disse problemstillinger og kunne forholde sig kritisk til den anvendte viden på et fagligt grundlag

	<p>– inddrage og vurdere forskellige forklaringer på psykologiske problemstillinger</p> <p>– redegøre for og kritisk forholde sig til fagets forskningsmetoder, herunder kunne diskutere etiske problemstillinger i psykologisk forskning, samt kunne skelne mellem hverdagspsykologi og videnskabelig baseret psykologisk viden</p> <p>– vurdere betydningen af sociale og kulturelle faktorer i forhold til menneskers tænkning og handlinger</p> <p>– argumentere fagligt og formidle psykologisk viden skriftligt og mundtligt med et fagligt begrebsapparat på en klar og præcis måde</p>
Kernestof	<p>Kernestof:</p> <p><i>Socialpsykologi</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - social adfærd - kulturpsykologi, herunder kulturelle normer og konsekvenser af globaliseringen for identitet og socialt samspil <p><i>Udviklingspsykologi</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - menneskets udvikling i et livslangt perspektiv, herunder betydningen af arv, miljø, køn og kultur - tilknytning, omsorg og familiens betydning for udvikling, herunder betydningen af sårbarhed og resiliens <p><i>Personlighed og identitet</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - personlighed <p>Supplerende stof: Neuropsykologi, (evolutionspsykologi)</p>
Anvendt materiale.	<p>AdamogEva.dk – brevkasse: Elsker jeg ham eller har jeg bare vænnet mig til ham?: https://adamogeva.dk/svar/elsker-jeg-ham-eller-har-jeg-bare-vaennetmig-til-ham</p> <p>DR1 (2015): I følelsernes vold - Kærligheden: https://www.dr.dk/drtv/episode/i-foelelsernes-vold-kaerligheden_51261</p> <p>DR1 (2018): Mød dit urmenneske 3 – tiltrækning og formering (CFU)</p> <p>DR2 (2011): Sexlyst, stenalderhjerner og drager i jetstrømmene (CFU 00:00-18:40)</p> <p>Egmont Media (2022): Geeti Amiri om kærlighed på tværs af kultur: https://www.facebook.com/egmontmedia/videos/geeti-amiri-om-k%C3%A6rlighedp%C3%A5-tv%C3%A6rs-af-kultur/744176613266787/</p>

Engedal, H.K. (2024). Bæredygtig bevidsthed – om klimapsykologi. Femfaktormodellen: <https://baeredygtigbevidsthed.systemtime.dk/?id=153> (p153)

Fruensgaard, Jonas (2012): Kærlighed er ren kemi, *Kristeligt dagblad*

<https://www.kristeligt-dagblad.dk/liv-sj%C3%A6l/k%C3%A6rlighed-er-ren-kemi>

Hildebrandt, S. (2008): Kærligheden er ustyrlig:

<https://videnskab.dk/kropsundhed/kaerligheden-er-ustyrlig/>, Videnskab.dk

Langberg, Maja (2023): Nyt, stort studie afliver kærlighedsmyte – parterapeut er enig: <https://nyheder.tv2.dk/samfund/2023-09-08-nyt-stort-studie-afliver-kaerlighedsmyte-parterapeut-er-enig>, TV2 Nyheder

Ravn, F.A.P. & Wolf, T. (2024). Psykologi - fra celle til selfie. Spejlneuroner:

<https://psykologi.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=170> (p170).

Riisager, M (2025). *PsykB*. Frydenlund. <https://psykb.ibog.frydenlund.dk>

- 1.6 Om at opstille en synopsis til eksamen på B-niveau
- 8.2.2 Tilknytning i voksenlivet
- 8.2.5 Udviklingsmuligheder og tilknytningsstile
- 8.2.6 Tilknytningsstil og problemer i parforhold
- 8.2.7 Tilknytningsstil og jalousi
- 8.3 Mange slags kærlighed
- 8.3.1 Syv slags forhold
- 8.4 Tværkulturel måling af kærlighed
- 8.4.1 Kærlighed som fortælling
- 'For lækker til Love'-Simon: Derfor er jeg den perfekte mand
- 8.5.2 Romantisk kærlighed: kønsforskelle i partnervalg, at finde den rigtige partner, kritik og replikation af Buss forskning, undersøgelse af partnerpræferencer, kønsforskelle i synet på uforpligtende sex, undersøgelse af kønsforskelle i modtageligheden over for seksuelle invitationer, den evolutionære baggrund for jalousi, undersøgelse af kønsforskelle i oplevelsen af jalousi

	<p>Riisager, M. (2024). PsykC. Evolutionspsykologien og nedarvede adfærdsmønstre: https://psykc.ibog.frydenlund.dk/?id=171&loopRedirect=1 (p171).</p> <p>Videnskab.dk (2017): ”Hjernerne begynder at slå i takt, når du holder i hånd med kæresten”: https://videnskab.dk/krop-sundhed/hjernerne-begynder-at-slaa-itakt-naar-du-holder-i-haand-med-kaeresten/</p> <p>YouTube: Den vanvittige forelskelse https://www.youtube.com/watch?v=-d5ZSWf2_7M</p> <p>Youtube: Filmklip - Fremmedsituationstesten: https://www.youtube.com/watch?v=QTsewNrHUU</p> <p>Youtube: Åbningslinjer - video med Høgh Olesen Henrik Høgh Olesen - Åbningslinjer</p> <p>Omfang: 12 moduler af 90 minutter = 18 timer Sider: ca. 95</p>
Arbejdsformer	<p>Øvelse med datingprofiler, læreroplæg, kreative øvelser vedrørende Sternbergs teori, bygge lego, synopsisøvelse</p>

Forløb 3	Hvem er morderen?
Forløbets indhold og fokus	<p>At undersøge vidnepsykologiske- og retspsykologiske forhold til spørgsmålet ”Hvem er morderen”</p> <p>Centrale begreber:</p> <p>Mentalobservation, Intelligenskvotient, Psykisk syg, Psykotisk, Lovparagraffer i straffesager, Case: Ubådssagen, Dyssocial personlighedsforstyrrelse, Robert Hares psykopatitjekliste, Case: Ted Bundy, Case: Dagmar Overbye. Kønsforskelle: Hormonelle forskelle, Dabbs undersøgelse om testosteron, Korrelation, Kausalitet, Forskelle i social kognition, Forskelle i socialisering; Eksperiment om imitation af aggressiv adfærd hos voksne rollemodeller – Bobo Doll-eksperimentet, Stereotyper og kulturelle forhold. Motiver til drab: Sindssyg i gerningsøjeblikket; Undersøgelse af hjerneaktivitet hos dømte, som var sindssyge i gerningsøjeblikket, Reduktionstisk, Skizofreni, Motiver når ’normale’ mennesker slår ihjel, Samfundsmæssige forandringer som årsagsforklaring, Case: Elisabeth Wæver. Den typiske gerningsmand, DNA-metoden, Den første type, Den anden type, Den tredje type, Den fjerde type, Den femte type, Bekræftelsestilbøjelighed, Gerningssted, Adfærdsmønstre hos kriminelle; Den organiserede, Den uorganiserede, Modus operandi, Signatur, Iscenesættelsen, Justitsmord, Case: Chris Riise Bundgaard. Falske erindringer, Ledende spørgsmål, Hukommelse, Mental tændthed (arousal); Eksperiment om pålideligheden af øjenvidners udsagn, Lost in a Shopping Mall, Case: Jennifer Thompson og Ronald Cotton, Case: Yolanda-sagen (i hjernevask), Case: Hjernevask-forsøg. Metoder i vidnepsykologi: Prospektiv, Retrospektiv, Intern validitet, Ekstern validitet, (Økologisk validitet), Reliabilitet, Naturalistiske undersøgelser; Naturalistisk undersøgelse om nøjagtigheden af ægte øjenvidner erindringer, Kvasi-naturalistiske undersøgelser; Kvasi-naturalistisk undersøgelse om evnen til at genkalde sig ansigter fra forskellige etniciteter. Fordomme, Stereotyper, Stereotypiske black crimes og white crimes, Diskrimination, Etnisk profilering, Undersøgelse af Osborne og Davies. Politiets metoder til at afsløre løgn; Undersøgelse af Maria Hartwig, Løgnedetektorer, Verbale og nonverbale tegn; Undersøgelse af Clea Whelan, Case: Chriss Watts: manden, som udslettede sin familie</p>
Faglige mål	

	<ul style="list-style-type: none"> - formulere konkrete psykologifaglige problemstillinger i aktuelt stof samt udvælge og anvende relevant psykologisk viden fra forskellige kilder, herunder digitale medier, til at undersøge disse problemstillinger og kunne forholde sig kritisk til den anvendte viden på et fagligt grundlag - inddrage og vurdere forskellige forklaringer på psykologiske problemstillinger
Kernestof	<p>Kernestof: <i>Socialpsykologi</i> - social kognition, herunder stereotyper, fordomme og diskrimination</p> <p><i>Udviklingspsykologi</i> - menneskets udvikling i et livslangt perspektiv, herunder betydningen af arv, miljø, køn og kultur</p> <p><i>Psykologisk metode</i> – undersøgelsesmetoder, herunder eksperiment, observation, interview og spørgeskemaundersøgelse samt simpel analyse af data.</p> <p>Supplerende: Retspsykologi</p>
Anvendt materiale.	<p>Broberg, Mads Bonde (2020). Etnisk profilering indgår også i politiarbejdet i Danmark, men ikke som i USA: https://jyllands-posten.dk/indland/ECE12213680/etnisk-profilering-indgaar-ogsaa-i-politiarbejdet-i-danmark-men-ikke-som-i-usa/</p> <p>DR: Manipulator: Løgn – sæson 1 episode 1: https://www.dr.dk/drtv/se/manipulator-loegn-52427</p> <p>Nielsen, Thomas (2009). Øjenvidner påvirkes nemt til at vidne forkert, <i>Videnskab.dk</i></p> <p>Politimuseet: ”Dagmar Overbye – Danmarks største seriemorder” https://politi.dk/politimuseet/podcast/2-dagmar-overbye</p> <p>Podtail (2020) ”Kriminal­sager, der ændrede Danmark #2: Dagmar Overbye. Danmarks største seriemorder” https://podtail.com/da/podcast/politiperspektiver-podcast-fra-politimuseet/kriminal­sager-der-aendrede-danmark-2-dagmar-overby/</p>

Riisager, M (2025) *PsykeB*. Systeme

- 9.2 Psykisk syg eller psykopat?
- 9.2.1 Peter Madsens mentalobservation
- 9.2.2 Lovparagraffer
- 9.3 Dyssocial personlighedsforstyrrelse
- 9.3.1 Robert Hares psykopatitjekliste
- Casen: Ted Bundy
- 9.5 Køn og kriminalitet – hvorfor er mænd mere aggressive?
- 9.5.1 Hormonelle forskelle
- 9.5.2 Social kognition
- 9.5.3 Socialiseringens rolle
- 9.8 Sindssyg i gerningsøjeblikket – når psykisk syge begår mord
- 9.9 Når 'normale' mennesker bliver mordere
- 9.9.1 Motiver til drab
- 9.9.2 Samfundsmæssige forandringer som årsagsforklaring
- 9.10 Den typiske gerningsmand – om gerningsmandsprofiler
- 9.10.1 Typer af potentielle gerningsmænd
- 9.10.2 Adfærdsmønstre hos kriminelle
- 10.3 Sandheden og kun sandheden – forskning i hukommelsens pålidelighed
- 10.6.2 Plantning af falske minder
- Case: Når et vidne tager alvorligt fejl
- 10.4 Metoder i vidnepsykologien
- 10.4.1 Naturalistiske undersøgelser
- 10.4.2 Kvasi-naturalistiske undersøgelser
- 10.5 Stereotyper, fordomme og vidneudsagn
- 10.8 Kan man se hvis nogen lyver
- 10.8.1 Politiets metoder til at afsløre løgn
- 10.8.2 Løgnedetektorer – virker de?
- 10.8.3 Løgn og bedrag i sager om forsvundne familiemedlemmer

Riisager, Magnus (2025). Leon: Drengen med det koldeste hjerte, *PsykeB*

Sjøgren, Kristian (2018). Hvorfor er mænd mere kriminelle end kvinder?, *Videnskab.dk* (uddrag)

Videnskab.dk (2021). ”Derfor fylder mænd mere i kriminalstatistikkerne end kvinder”. <https://videnskab.dk/kultur-samfund/derfor-fylder-maend-mere-i-kriminalstatistikkerne-end-kvinder/>

YouTube: [Elizabeth Loftus: How reliable is your memory?](#)

	Youtube: Social learning theory – Bobo doll: https://www.youtube.com/watch?v=XHlIkM1cAv4 Omfang: 9 moduler af 90 minutter = 13,5 timer Sider: ca. 80
Arbejdsformer	IQ-test, lytte til podcast, gruppearbejde, synopsisøvelse, læreroplæg

Forløb 4	Feltundersøgelse
Forløbets indhold og fokus	<p>Formålet med tema 4 er at afvikle feltarbejdet, hvor eleverne får mulighed for selv af afgrænse virkelighedsnære psykologifaglige problemstillinger og foretage selvstændige små undersøgelser med brug af fagets metoder. Elevernes projekter skal præsenteres skriftligt i en feltrapport.</p> <p>Centrale begreber:</p> <p>Feltundersøgelse, metoder, herunder observation, eksperiment, interview, spørgeskema, kvantitativt og kvalitativt data, validitet og reliabilitet, hypotese, pilotundersøgelse, korrelation, kausalitet.</p>
Faglige mål	<p>- redegøre for og kritisk forholde sig til fagets forskningsmetoder, herunder kunne diskutere etiske problemstillinger i psykologisk forskning, samt kunne skelne mellem hverdagspsykologi og videnskabelig baseret psykologisk viden</p> <p>- demonstrere et grundigt kendskab til fagets metoder og på den baggrund selv være i stand til at designe og gennemføre mindre former for feltundersøgelser, herunder kunne præsentere og forholde sig til resultaterne med brug af et metodisk begrebsapparat</p>
Kernestof	<p>Psykologisk metode – undersøgelsesmetoder, herunder eksperiment, observation, interview og spørgeskemaundersøgelse samt simpel analyse af data.</p>
Anvendt materiale.	<p>Larsen, O. S.: Psykologiens Veje, I-bog: https://psykveje.systime.dk/</p> <ul style="list-style-type: none"> - Psykologiske feltundersøgelser (p5642) - Observation (p5651) - Eksperiment (p5650) - Interview (p5649) <p>Omfang: 6 moduler af 90 minutter = 9 timer</p> <p>Sider: ca. 20</p>
Arbejdsformer	Klasseundervisning, feltarbejde, gruppearbejde, skriftligt arbejde - rapport, produktorienteret projektarbejde.

Forløb 5	Højhastighedssamfund og diagnosekultur
Forløbets indhold og fokus	<p>Temaet undersøger, hvorfor individet i dag føler sig presset som aldrig før. Der undersøges centrale psykologiske begreber, teorier, eksperimenter og undersøgelser fra de forskellige kernestofområder. Formålet er at belyse hvilke tendenser, der kan forklare den øgede følelse af travlhed og stigningen i antallet af diagnoser og hvordan udfordringerne kan håndteres psykologisk eksistentielt.</p> <p>Centrale begreber:</p> <p>Rasmus Willig: Konkurrencestat, Mikroniveau, Makroniveau.</p> <p>Patologiseringsforklaringen, Stigma, Årsager til stigning i psykiske problemer ifølge patologiseringsforklaringen, Årsager til at patologisering er et problem, Negative konsekvenser ved diagnosticering, Positive konsekvenser ved diagnosticering.</p> <p>Epidemiforklaringen, Præstationssamfundet, Selvledelseslidelser. Hartmut Rosa: Højhastighedssamfund, Teknologisk accelerationer, Acceleration af social forandring (social acceleration), Acceleration af livets tempo, Tidsnød, Konkurrence, Præstation, Fremmedgørelse, Resonans, herunder de fire kriterier, Resonansakser. Stress, Akut stress, Langvarig stress, Stress-sårbarhedsteorien, Psykisk kollaps, Fysisk kollaps, High-sensation seekers, Low-sensation seekers, Psykisk arbejdsmiljø, Hensigtsmæssig coping. Depression, Symptomer, Tilbagevendende depression, Årsager, Serotoninhypotesen, Neurogenese, Ole Wiborgs rotteforsøg, Behandlingsformer, herunder medicinsk behandling, kognitive behandlinger, systemisk behandling. Angst, Angstens formål under normale omstændigheder, Kriterier for angst som psykisk lidelse, herunder diagnostiske kriterier, Forskellige typer angst, Forklaringer på panikangst herunder biologiske og psykologiske, Risikofaktorer for udvikling af angst (hæmmet temperament, forældredadfærd, belastende hændelser), Angstcirklen, Behandling af angst, herunder kognitiv terapi, adfærdsterapi og medicinsk behandling, Aaron Becks kognitive terapi, herunder negative automatiske tanker og Becks kognitive trekant. Kritik af kognitiv terapi, Børn af psykisk syge. Mistrivsel. Eksistentialisme, Den frie vilje, Frankls teori om, at mennesket søger efter mening via skabende værdier, oplevelsesværdier og indstillingsværdier, Yaloms fire eksistentielle grundvilkår: Friheden, isolationen, meningsløsheden, døden. Giddens om det senmoderne samfund (adskillelse af tid og rum, udlejring, refleksivitet, ontologisk sikkerhed,</p>

	selvet som refleksivt projekt), God narrativ kompetence. Skizofreni, ADHD, Autisme (Årsager, symptomer og behandling)
Faglige mål	<p>– demonstrere indgående kendskab til fagets stofområder, primært i forhold til det normalt fungerende menneske – redegøre for og kritisk forholde sig til psykologisk viden i form af psykologiske teorier, begreber og undersøgelser og kunne forstå dem i en historisk-kulturel kontekst</p> <p>– formulere konkrete psykologifaglige problemstillinger i aktuelt stof samt udvælge og anvende relevant psykologisk viden fra forskellige kilder, herunder digitale medier, til at undersøge disse problemstillinger og kunne forholde sig kritisk til den anvendte viden på et fagligt grundlag</p> <p>– inddrage og vurdere forskellige forklaringer på psykologiske problemstillinger</p> <p>– redegøre for og kritisk forholde sig til fagets forskningsmetoder, herunder kunne diskutere etiske problemstillinger i psykologisk forskning, samt kunne skelne mellem hverdagspsykologi og videnskabelig baseret psykologisk viden</p> <p>– vurdere betydningen af sociale og kulturelle faktorer i forhold til menneskers tænkning og handlinger</p> <p>– argumentere fagligt og formidle psykologisk viden skriftligt og mundtligt med et fagligt begrebsapparat på en klar og præcis måde</p> <p>– demonstrere viden om psykologis identitet og metoder og behandle problemstillinger i samspil med andre fag.</p>
Kernestof	<p>Kernestof:</p> <p><i>Socialpsykologi</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - social kognition, herunder stereotyper, fordomme og diskrimination <p><i>Udviklingspsykologi</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - menneskets udvikling i et livslangt perspektiv, herunder betydningen af arv, miljø, køn og kultur <p><i>Kognition og læring</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - følelser og kognition - perceptionens og tænkningens betydning for menneskets forståelse af sig selv og omverdenen <p><i>Personlighed og identitet</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - selv, identitet og personlighed - individuelle forskelle i livsstil og håndtering af udfordringer, herunder arbejde, stress og coping <p>Supplerende: Neuropsykologi, klinisk psykologi, (eksistentialisme)</p>
Anvendt materiale.	<p>Damløv, Louise (m.fl.) (2017): ”Pernille fik en depression som 16-årig: Jeg havde bare lyst til at forsvinde”, <i>Dr.dk</i></p> <p>Ernst, Anders Ejbye (2022). ”Hårtab, angst og søvnmangel: Højt tempo i samfundet skaber øget mistrivsel blandt unge”, <i>dr.dk</i></p>

Glavind, Kristoffer (2025): "Giv stressramte en gradvis vej tilbage – det betaler sig", *AE.dk*
<https://www.ae.dk/debatindlaeg/2025-09-giv-stressramte-en-gradvis-vej-tilbage-det-betaler-sig>

Ravn, F.A.P. & Wolf, T. (2024). *Psykologi - fra celle til selfie*. (Gl. udgave)

- Rasmus Willig; Skærpet individuel konkurrence:
<https://psykologi.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=158>
- Stress-sårbarhedsmodellen og kollaps:
<https://psykologi.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=339#c1989>

Riisager, M (2025). *PsykB*. Frydenlund. <https://psykb.ibog.frydenlund.dk>

- 5.6 Depression – en forstyrrelse i følelseslivet
- 5.6.1 Symptomer på depression
- 5.6.2 Årsager til den tilbagevendende depression
- 5.6.3 Behandling af depression
- 11.6 Et eksempel på en psykisk lidelse: angst
- 11.6.1 Fremtræden
- 11.6.2 Perspektiver på panikangst
- 11.6.3 Risikofaktorer, sårbarhed og stress
- 12.3 To grundlæggende perspektiver: patologiseringsforklaringen og epidemiforklaringen
- 12.3.1 Patologiseringsforklaringen: Sygeliggørelse af normalerfaringer
- 12.3.2 Epidemiforklaringen og præstationssamfundet

Sanetesson, Tine (2024): "Psykisk arbejdsmiljø: Stress sænker arbejdstiden i mindst fire år", *Djøfbladet*

<https://www.djoefbladet.dk/artikler/2024/06/stress-saenker-arbejdstiden-i-mindst-fire-aar>

Søgaard, Jannie I. (2017): "Familien Humaidan fandt et forsvundet fællesskab på Ærø", *Kristeligt Dagblad*

Tv2 dokumentar (2023), *Presset ungdom*, episode 2, Play.tv2.dk, Tilgås via mitcfu.dk

T.W. ,Gutkin, U. ,Kort, C.F.C. & Dok, . (2025). 11. Symptomer (video). I *Hjernens vildveje – Forstå stress, angst og depression*. Systeme.

<https://hjernensvildveje.systeme.dk/?id=159>

YouTube: [Professor Lotte Meinert introducerer Hartmut Rosa](#)

Youtube: [Hvad er angst?](#)

DR2 (2024): Maj My Midtgaard Humaidans nytårstale:

<https://www.dr.dk/det-bedste-fra-dr/forfatter-i-nytjaarstale-sandheden-er-ingen-ejer-os-beller-ikke-den-danske-stat>

	<p>Omfang: 15 moduler af 90 minutter = 23 timer</p> <p>Sider: ca. 97</p>
Arbejdsformer	<p>Klasseundervisning, gruppearbejde, pararbejde, individuelt arbejde, skriveøvelse, begrebsøvelser, læreroplæg, analoge tegneopgaver, matrixopgaver, elevoplæg - projekt om psykiske lidelser, spil, prøveeksamen med præsentationer.</p>

Forløb 6	Den gode præstation
Forløbets indhold og fokus	<p>Temaet undersøger, hvad der skaber gode præstationer og hvad der kan hindre dette. Med udgangspunkt i problemstillingen ”hvordan kan man ud fra et psykologisk perspektiv skabe bedre præstationer?” undersøges centrale psykologiske begreber, teorier, eksperimenter og undersøgelser fra de forskellige kernestofområder. Formålet er at belyse, hvilke kognitive, sociale og personlige forhold og mekanismer, der påvirker vores evne til at præstere i forskellige sammenhænge. Temaet sætter fokus på, hvordan man kan styrke det mentale, så det mentale gøres til en aktiv medspiller i forbindelse med forskelligartede præstationer.</p> <p>Centrale begreber:</p> <p>Motivationsproces (3 faser): Forventningsfasen, Realiseringsfasen, Fortolkningsfasen. Pessimistisk forklaringsstil: Indre forklaring, Stabil forklaring, Global forklaring. Optimistisk forklaringsstil, Ydre forklaring, Ustabil forklaring, Lokal forklaring. Målorienteringsteorien: Konkurrenceorienteret motivation, Opgaveorienteret motivation.</p> <p>Behaviorisme: Pavlovs hundeforsøg, Skinners rotteforsøg, Klassisk betingning, Operant betingning, Udslukning, Straf som uhensigtsmæssigt, Kritik af behaviorismen: Köhlers chimpanseforsøg. Piagets teori: Kognitive skemaer, Adaptation, Assimilation, Akkommodation, De fire modningsprocesser: Den senso-motoriske fase, Den præ-operationelle fase, Den konkret-operationelle, Den abstrakt-operationelle fase, Kritik af Piaget.</p>

	<p>Pisk eller gulerod?: Pisklærernes strategi, Gulerodslærernes strategi, Resultater af undersøgelsen, Kritik af undersøgelsen: Metodisk og etisk. Hukommelse, Hukommelsens opbygning: Sensorisk hukommelse, arbejdshukommelse, korttidshukommelse, langtidshukommelse, implicit hukommelse, eksplicit hukommelse, episodisk hukommelse, semantisk hukommelse, procedure hukommelse, perceptuel hukommelse, hukommelse for emotioner.</p> <p>Undersøgelse: Åndebrig (Bartlett). Koncentration: Associativ opmærksomhedsstrategi, Dissociativ opmærksomhedsstrategi, Selektiv opmærksomhed, Cocktaileffekten, Positiv indre tale, Negativ indre tale, Forstyrrelser, Tre måder at træne sin koncentration på:</p> <p>Koncentrationstabellen, koncentrationsskift, rutiner. Individualistisk kultur, Kollektivistisk kultur, Hofers tværkulturelle undersøgelse. Biologiske faktorer: Den akutte stressrespons, Arousal, Langvarig stress (case med Marie).</p> <p>Præstationsangst: Arousal – omvendt U-kurve, Årsager til præstationsangst, Symptomer på præstationsangst, Forskellen på præstationsangst og præstationsnervøsitet. Spændingsreguleringer: Kognitive omfortolkninger, herunder kognitive bias og den kognitive diamant, Affirmationer, herunder eksperiment, Visualisering, herunder eksperiment, Musik, Kropslige teknikker, herunder åndedræt og meditation samt undersøgelse. Kritisk vurdering af undersøgelser, Intern validitet, Ekstern validitet, Økologisk validitet, Reliabilitet, Etik i psykologiske undersøgelser</p>
<p>Faglige mål</p>	<ul style="list-style-type: none"> - demonstrere et bredt kendskab til fagets stofområder, primært i forhold til det normalt fungerende menneske - redegøre for og kritisk forholde sig til psykologisk viden i form af psykologiske teorier, begreber og undersøgelser og kunne forstå dem i en historisk-kulturel kontekst - formulere konkrete psykologifaglige problemstillinger i aktuelt stof samt udvælge og anvende relevant psykologisk viden fra forskellige kilder, herunder digitale medier, til at undersøge disse problemstillinger og kunne forholde sig kritisk til den anvendte viden på et fagligt grundlag - inddrage og vurdere forskellige forklaringer på psykologiske problemstillinger - demonstrere et grundigt kendskab til fagets metoder og etiske problemstillinger i psykologisk forskning samt kunne skelne mellem hverdagspsykologi og videnskabelig baseret psykologisk viden - vurdere betydningen af sociale og kulturelle faktorer i forhold til menneskers tænkning og handlinger

	<ul style="list-style-type: none"> - argumentere fagligt og formidle psykologisk viden skriftligt og mundtligt med et fagligt begrebsapparat på en klar og præcis måde - demonstrere viden om psykologis identitet og metoder - demonstrere viden om psykologis identitet og metoder og behandle problemstillinger i samspil med andre fag.
Kernestof	<p>Kernestof:</p> <p><i>Socialpsykologi</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - social adfærd, gruppepsykologiske processer og social indflydelse - kommunikation i sociale sammenhænge <p><i>Udviklingspsykologi</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - menneskets udvikling, herunder betydning af arv, miljø og kultur <p><i>Kognition og læring</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - psykologiske, sociale, digitale og kulturelle forholds betydning for læring, motivation og hukommelse - Følelser og kognition - perceptionens og tænkningens betydning for menneskets forståelse af sig selv og omverdenen <p><i>Personlighed og identitet</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - individuelle forskelle i livsstil og håndtering af udfordringer <p><i>Psykologisk metode</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - undersøgelsesmetoder, herunder eksperiment, observation, interview og spørgeskemaundersøgelse samt simpel analyse af data <p>Supplerende stof:</p> <p>Idrætspsykologi</p>
Anvendt materiale.	<p>Cronwald, Cecilie (2010): Belønning ødelægger din motivation Videnskab.dk</p> <p>Dohm, Klaus (2018): Karakterræs blokerer for gymnasieelevers læring, <i>Jyllands-Posten</i></p> <p>Henriksen, K. m.fl. (2015): Idrætspsykologi, Gyldendal, s. 46-55.</p> <p>Jensen, C.T. & Quorning, K. (2018). 3.1 Hvad husker du fra i går?. I <i>Undersøgelser i psykologi</i>. Systime. https://undersogelseripsykologi.systime.dk/?id=150</p> <p>Larsen, O. S.: Psykologiens Veje, I-bog: https://psykveje.systime.dk/</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fra behavioristisk til social-kognitiv indlæringssteori (p5135) - Pavlov og den klassiske betingning (p5163)

	<ul style="list-style-type: none"> - Thorndike, Skinner og den operante betingning (p5161) - Begyndende kritik (p5158) - Tænkningens udvikling (p5242) - Den senso-motoriske fase (p5274) - Den præ-operationelle fase (p5273) - Den konkret-operationelle fase (p5272) - Den abstrakt-operationelle fase (p5271) - Vygotsky: Zonen for den nærmeste udvikling (p5288) - Kritik af Piaget (p5270) - Hukommelse: (p5236) <p>Riisager, M. (2025). Kapitel 6: Tema – Præstationernes psykologi. I <i>PsykB</i>. Frydenlund. https://psykb.ibog.frydenlund.dk/?id=205</p> <ul style="list-style-type: none"> - 6.4 Motivationens betydning for præstationer - 6.4.1 Motivationsprocessen - 6.4.3 Målorienteringsteorien - 6.5 Biologiske faktorerers indflydelse på præstationer - 6.5.1 Den akutte stressrespons - 6.5.2 Stress og hjernen - 6.5.3 Arousal – tændthed - 6.5.4 Arousal og præstationsangst - 6.5.5 Om at håndtere presset - 6.5.6 Kulturens indvirkning på motivation og præstation <p>Piaget: 3 små cases</p> <p>T.W. ,Gutkin, U. ,Kort, C.F.C. & Dok, . (2025). 1. Stress. I <i>Hjernens vildveje – Forstå stress, angst og depression</i>. Systime. https://hjernensvildveje.systime.dk/?id=141</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1.4 Hjernen under stress - 1.6 Case: Marie <p>TV2 (2017): Pisk eller gulerod, afsnit 1, <i>TV2</i> (CFU)</p> <p>Omfang: 13 moduler af 90 minutter = 19,5 timer Sider: ca. 80</p>
Arbejdsformer	Stroptest, reaktionsevne, tegneserie, synopsisøvelse, grupparbejde, læreroplæg, gruppepræsentationer, gåsespil (metode).

Forløb 7	Radikalisering og ekstremisme
Forløbets indhold og fokus	<p>Formålet med forløbet er at give eleverne viden om begreberne radikalisering og ekstremisme samt en forståelse for hvorfor nogle ender i ekstremistiske miljøer. Der er ligeledes fokus på forebyggelsesindsatsen. Forløbet undersøger radikalisering og ekstremisme på makro-, meso- og mikroniveau. I temaet er der fokus på både psykologiske og samfundsfaglige perspektiver.</p> <p>Centrale begreber: Radikalisering (voldelig og ikke-voldelig), Radikaliseringens tre myter, Ekstremisme (voldelig og ikke-voldelig). Former for ekstremisme. Samfundsniveau (makroniveau), Kulturelle værdier, Kulturelle fællesskaber, Kulturkonflikt, Tilværelsestilknytning, Socialt miljø, Minoritetsgruppe, Majoritetsgruppe, Globalisering - 3 dimensioner, Gensidig radikalisering, Ekstremistiske verdenssyn, Kategoriseringslogik, Radikal dualisme, Forklaringslogik, Fjendebilleder, Socialisering, Primær socialisering, Sekundær socialisering. Gruppeniveau (mesoniveau), Social identitetsteori; Kategorisering, Identifikation, Selvværd, Sammenligning, Indgruppen, Udgruppen, Gruppedynamikker, Gruppepolarisering, Ekkokamre, Gruppetænkning. Individniveau (mikroniveau), Personlighedstræk, Den mørke triade; Psykopati, Narcissisme, Machiavellisme, Psykisk sygdom ift. voldelig radikalisering. Kommunikation: Konflikttrappen, Fordomme, Stereotyper. Incels: Teorien om betydningsløsheden; Behovet for betydningsfuldhed, Narrativer, Netværk. Manosfære; Tilbagestrækningsstrategi, Erobringsstrategi, Angrebsstrategi. Forebyggelse; Modvirkning, Disengagement, Deradikalisering, Forebyggelsestrekanten, Opbyggende indsatser, Foregribende indsatser, Indgribende indsatser.</p>
Faglige mål	<p>- vurdere betydningen af sociale og kulturelle faktorer i forhold til menneskers tænkning og handlinger – demonstrere viden om psykologisk identitet og metoder og behandle problemstillinger i samspil med andre fag.</p>
Kernestof	<p>Kernestof: <i>Socialpsykologi</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - social adfærd, gruppepsykologiske processer og social indflydelse - kommunikation i sociale sammenhænge - kulturpsykologi, herunder kulturelle normer og konsekvenser af globaliseringen for identitet og socialt samspil -

	<p><i>Udviklingspsykologi</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - menneskets udvikling, herunder betydning af arv, miljø og kultur - tilknytning, omsorg og familiens betydning for udvikling, herunder betydningen af sårbarhed og resiliens <p><i>Kognition og læring</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - perceptionens og tænkningens betydning for menneskets forståelse af sig selv og omverdenen <p><i>Personlighed og identitet</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - selv, identitet og personlighed
<p>Anvendt materiale.</p>	<p>DR: Victors hellige krig (CFU)</p> <p>DR (2019): ”Henrik er ved at miste alt i sin kamp for dyrene: det er ikke opskriften på et lykkeligt liv” https://www.dr.dk/mitliv/henrik-er-ved-miste-alt-i-sin-kamp-dyrene-det-er-ikke-opskriften-paa-et-lykkeligt-liv</p> <p>DR (2023) Hjernevaskeren – Hadet (episode 2) https://www.dr.dk/drtv/se/hjernevaskeren -hadet_352515</p> <p>DR (2021): Nordjyde tiltalt for forsøg på skoleskyderi har været aktiv på kvindehadiske fora</p> <p>Hobel, Line Gjerlev: ”PET: Ekstremister rekrutterer og radikalisere unge på sociale medier som aldrig før”, <i>DR Nyheder</i> 17. marts 2025</p> <p>Krogh, Martine Amalie (2019): ”Christian blev som 14-årig rekrutteret i en gyde og blev nynazist. I dag er gyden online”, <i>Information</i> https://www.information.dk/moti/2019/11/christian-14-aarig-rekrutteret-gyde-nynazist-dag-gyden-online</p> <p>Riisager, Magnus (2025). ”Det kommunikerende menneske”, <i>PsykB</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - 4.7 konfliktfyldt kommunikation - 4.7.2 Konflikttrappen - 4.7.4 Konflikten som fordommenes holdeplads <p>Thingsted, Anne Sophie: ”Incels: Hvorfor spredde ensomme danske mænd kvindehad i internettets dunkle afkroge?”, <i>Videnskab.dk</i> 9. februar 2022,</p> <p>Thygesen, M. T., & Ebbrecht, C. K. (2024). <i>Radikalisering og ekstremisme</i>. Systime. https://radikaliseringogekstremisme.systime.dk</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1.1 Hvad er radikalisering og ekstremisme? - 1.2 Radikaliseringens 3 myter - 1.3 Hvordan kan vi forstå radikalisering og ekstremisme - 2. Globalisering, kultur og socialt miljø

	<ul style="list-style-type: none"> - 2.1 Kultur og socialt miljø som medvirkende faktorer til voldelig ekstremisme - 2.2 Globalisering og voldelig ekstremisme - 4. Ekstremistiske verdenssyn - 4.2 Radikalisering som en socialiseringsproces - 4.3 Radikalisering som et resultat af fejlslagen 'normal' socialisering - 5. Social identitetsteori - 5.1 Fra kategorisering til konflikt - 8. Gruppedynamikker - 8.1 Gruppepolarisering - 8.3 Ekkokamre - 8.4 Gruppetænkning - 9. Personlighedstræk - 9.1 Hvad er personlighed - 9.3 Den mørke triade - 9.4 Personligheden som årsagsforklaring? - 11. Psykisk sygdom' - 11.2 Er der en sammenhæng mellem psykisk sygdom og voldelig radikaliserings? - 13. Incels - 13.1 Hvad – eller hvem – er incels? - 13.2 Hvordan bliver man(d) incel? - 13.3 Fra de få incels til den bredere "manosfære" - 16. Den danske forebyggelsesindsats - 16.1 Forebyggelse af voldelig radikaliserings og ekstremisme i en dansk kontekst - 16.2 Forebyggelsestrekanten - 16.3 Tendenser og udfordringer i dansk forebyggelse af radikaliserings <p>Podbean (2020) Udsyn – podcast: Hvad kan forskningen fortælle os om ekstremisme: https://udsyn.podbean.com/e/hvad-kan-forskningen-fort%c3%a6lle-os-om-ekstremisme/</p> <p>Video: Dark Triad Personalities: Narcissism, Machiavellianism, and Psychopathy</p> <p>Video: Klog på konflikter - konflikttrappens syv trin</p> <p>Omfang: 10 moduler af 90 minutter = 15 timer Sider: ca. 80</p>
Arbejdsformer	Refleksionsøvelser, eksamenstræning, skuespil

Forløb 8	Eksamenstræning
-----------------	------------------------

Forløbets indhold og fokus	Repetition af de ovenstående forløb
Faglige mål	<ul style="list-style-type: none"> - demonstrere indgående kendskab til fagets stofområder, primært i forhold til det normalt fungerende menneske - redegøre for og kritisk forholde sig til psykologisk viden i form af psykologiske teorier, begreber og undersøgelser og kunne forstå dem i en historisk-kulturel kontekst - formulere konkrete psykologifaglige problemstillinger i aktuelt stof samt udvælge og anvende relevant psykologisk viden fra forskellige kilder, herunder digitale medier, til at undersøge disse problemstillinger og kunne forholde sig kritisk til den anvendte viden på et fagligt grundlag - inddrage og vurdere forskellige forklaringer på psykologiske problemstillinger - redegøre for og kritisk forholde sig til fagets forskningsmetoder, herunder kunne diskutere etiske problemstillinger i psykologisk forskning, samt kunne skelne mellem hverdagspsykologi og videnskabelig baseret psykologisk viden – demonstrere et grundigt kendskab til fagets metoder og på den baggrund selv være i stand til at designe og gennemføre mindre former for feltundersøgelser, herunder kunne præsentere og forholde sig til resultaterne med brug af et metodisk begrebsapparat - vurdere betydningen af sociale og kulturelle faktorer i forhold til menneskers tænkning og handlinger - argumentere fagligt og formidle psykologisk viden skriftligt og mundtligt med et fagligt begrebsapparat på en klar og præcis måde - demonstrere viden om psykologis identitet og metoder og behandle problemstillinger i samspil med andre fag
Kernestof	Se øvrige forløb
Anvendt materiale.	<p>Ved det grønne bord – psykologi B</p> <p>Nielsen, Thomas (2009). Øjenvidner påvirkes nemt til at vidne forkert, Videnskab.dk</p> <p>Richter, Lise (2019). Datingapps har ingen finansiell interesse i langvarige forhold, fordi de 'tilfredse' kunder forsvinder, Information</p> <p>Riisager, Magnus (2025). Leon: Drengen med det koldeste hjerte, PsykB</p> <p>Sjøgren, Kristian (2018). Hvorfor er mænd mere kriminelle end kvinder?, Videnskab.dk (uddrag)</p> <p>Videnskab.dk (2021) 'Sex survey' viser, hvad australske mænd og kvinder er på udkig efter i potentielle partnere</p> <p>Riisager, M. (2025). <i>PsykB</i>. Frydenlund. https://psykb.ibog.frydenlund.dk</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2.2 Psykologiens videnskabelige metoder

	<ul style="list-style-type: none"> - 2.4 Om kritiske vurderinger af psykologiske undersøgelser – validitet, reliabilitet og forstyrrende faktorer <p>Larsen, O. S.: Psykologiens Veje, I-bog: https://psykveje.systime.dk/?id=5853</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Om kritisk vurdering af psykologiske undersøgelser under '3. Videnskabsteori og metoder'</i> <p>Omfang: 7 moduler af 90 minutter = 10,5 timer Sider: ca. 10</p>
Arbejdsformer	Speeddating, mindmap, Padlet, gåsespil, synopsisøvelse, begrebsark.